

NEKATERE TEŽAVE PRI VARSTVU ARHIVSKEGA GRADIVA Z VIDIKA INŠPEKCIJSKEGA NADZORA

Dragan Matič*

UDK: 930.253

Dragan Matič: *Nekateri težave pri varstvu arhivskega gradiva z vidika inšpekcijskega nadzora. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 1/2002, št. 1, str. 7 - 14.*

Izvirnik v slovenščini, izvleček v slovenščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Avtor v treh sklopih predstavi: stanje materialnega varstva arhivskega gradiva v slovenskih javnih arhivih; posamezne težave, ki se pojavljajo ob inšpekcijskih ogledih in so tehnične oz. zakonodajno-pravne narave; svoj pogled na pomanjkljivosti delovanja arhivske javne službe ter pobudo, kako bi se lahko javni arhivi med seboj formalno povezali, uskladili in z enotnim nastopom dosegli izboljšanje varstva arhivskega gradiva.

UDC: 930.253

Dragan Matič: *Problems Regarding Protection of Archives from the Point of View of Inspection Service. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 1/2002, No. 1, pp. 7 - 14.*

Original in Slovenian, abstract in Slovenian and English, summary in English.

In three chapters the author presents: 1) the condition of the protection of records in the Slovenian public archives, 2) individual problems encountered during inspections that are of technical and legislative/legal nature, 3) his view of deficiencies in the operation of public archives and an initiative that might be used by public archives to establish formal interlinkage, to harmonize their work and to achieve improved protection of archives by a standardized approach.

Inšpektorat RS za kulturno dediščino (v nadaljnjem besedilu IRSKD) si je ob določitvi ciljev inšpekcijskega nadzora na področju arhivistike zastavil dve nalogi. Prva, ki je bolj ali manj končana, je imela za cilj preveriti stanje materialnega varstva arhivskega gradiva v slovenskih javnih arhivih. Druga naloga, ki še ni končana, pa je ugotoviti, kako arhivska javna služba deluje v smislu odbiranja in nadzora varstva arhivskega gradiva pri ustvarjalcih in kako ustvarjalci izpolnjujejo zakonske obveznosti. V tem besedilu bomo osvetlili nekatere ugotovitve inšpekcijskega nadzora depojev javnih arhivov ter težave, ki se pojavljajo ob izvajanju nadzora delovanja javne službe v odnosu do ustvarjalcev arhivskega gradiva.

---

* Dr. Dragan Matič, inšpektor za arhivsko dejavnost, Inšpektorat RS za kulturno dediščino Ljubljana, 1000 Ljubljana, Slovenija.

I STANJE MATERIALNEGA VARSTVA V DEPOJIH SLOVENSКИH JAVNIH ARHIVOV

Med oktobrom 2000 in marcem 2001 je IRSKD opravil inšpekcijske ogledе slovenskih javnih arhivov. V tem času so slovenski javni arhivi hranili arhivsko gradivo na 36-ih lokacijah. Depoji so se med seboj zelo razlikovali po obsežnosti, oziroma kapacitetah, količini shranjenega gradiva, kakovosti stavb in - v posameznih depojih - tudi po primernosti posameznih skladiščnih prostorov. Pri končni analizi stanja se je dalo glede na primernost oziroma ustreznost s standardi, ki jih določa Pravilnik o materialnem varstvu arhivskega in dokumentarnega gradiva,¹ vse depoje razvrstiti v štiri kategorije:

A - varstvo arhivskega gradiva popolnoma ali v zelo veliki meri ustreza standardom, predpisanim v Pravilniku o materialnem varstvu arhivskega in dokumentarnega gradiva;

B - varstvo arhivskega gradiva je sprejemljivo in je kljub posameznim pomanjkljivostim (npr. tehnološka neopremljenost v povezavi z neprimernostjo stavbe) ob primerni organizaciji delavcev javnega zavoda mogoče zagotoviti primerno varstvo arhivskega gradiva;

C - razmere za trajno varstvo arhivskega gradiva niso primerne in je v doglednem času treba poskrbeti za nove skladiščne prostore;

D - razmere za varstvo arhivskega gradiva so neprimerne, arhivsko gradivo je treba čim prej preseliti v ustrezne prostore.

V posameznih primerih smo se odločili za vmesno oceno (npr. B-C ali C-D), kar je posledica tega, da je posamezen depo sestavljen iz več skladiščnih prostorov, v katerih pogoji za varstvo arhivskega gradiva niso enake, oziroma so »mejne« razmere. V posameznih primerih gre tudi za posplošeno oceno, saj na žalost v nekaterih depojih do zdaj niso merili temperature in vlažnosti zraka, čeprav je to s pravilnikom izrecno predpisano. Tako je možno, da se bo čez čas (ko bo ugotovljeno, kako se mikroklima glede na letne čase spreminja) spremenila ocena primernosti posameznega depoja.

Trenutni pregled primernosti depojev slovenskih arhivov daje tako sliko:

A	3 depoji
B	5 depojev
B-C	5 depojev
C	6 depojev
C-D	1 depo
D	16 depojev

Če na kratko povzamemo stanje materialnega varstva po posameznih arhivih, lahko ugotovimo, da imajo - razen Pokrajinskega arhiva Nova Gorica - vsi arhivi težave. Kot rečeno, večina težav izvira iz slabih objektivnih razmer v posameznih skladiščnih prostorih. To je sicer dediščina preteklosti, ko marsikdaj v resnici ni bilo mogoče dobiti ustreznih depojev zaradi neurejenega statusa arhivov (npr. Zgodovinski arhiv Ljubljana, ki je imel več kot dvajset ustanoviteljev - tj. nekdanje občine) in s tem povezanega neurejenega financiranja. Z zamensjavo družbenega

---

¹ Uradni list Republike Slovenije, št. 59/1999; glej tudi: Predpisi s področja arhivske dejavnosti, Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana 2001.

sistema je položaj postal preglednejši. Vendar se zdi, da je pobuda za urejanje položaja materialnega varstva arhivskega gradiva v preteklem desetletju ostala skoraj povsem v rokah predstojnikov posameznih arhivov. Ti so bili k tovrstni dejavnosti različno nagnjeni, zdi pa se, da v novejšem času pri večini vodilnih obstaja volja za izboljšanje materialnega varstva.

Na podlagi zapisnikov o ogledu so bile vsem arhivom, razen Pokrajinskemu arhivu Nova Gorica, izdane odločbe. Poudariti je treba, da se vse odločbe izvršujejo (dokončni rok za izvršitev pri večini še ni potekel), oziroma da so v veliki večini primerov odločbe že izvršene. Pri tem lahko pohvalimo veliko prizadevnost direktorjev arhivov in precejšnje razumevanje Ministrstva za kulturo. Posebej bi poudarili uspešnost Pokrajinskega arhiva Maribor in Zgodovinskega arhiva Ljubljana, ki sta imela gotovo najtežji položaj glede prostorov, katerega sta pa do zdaj uspela že v veliki meri razrešiti.

Kakorkoli: od šestnajstih depojev, uvrščenih v kategorijo D - v katerih je bilo arhivsko gradivo neposredno ogroženo in je bilo iz raznih razlogov (zelo slaba mikroklima, prisotnost insektov in glodalcev, odpadanje ometa in gradbenih konstrukcij, dotrajana okna, požarna ogroženost, nezavarovanost pred vlomom ipd.), do zdaj izpraznjenih dvanajst, gradivo pa je bilo preseljeno v prostore, ki v glavnem ustrezajo določbam Pravilnika o materialnem varstvu arhivskega in dokumentarnega gradiva. Preostale štiri prostore, ki so bili uvrščeni v kategorijo D, bodo ukinili letos, tako da bomo lahko z zadovoljstvom ugotovili, da takih prostorov, ki niso bili v čast slovenski arhivistiki, slovenski javni arhivi nimajo več.

Seveda ostaja nerešeno vprašanje kategorije C, oziroma B-C, tj. dvanajstih depojev. V teh gradivo sicer ni alarmantno ogroženo, vendar prostore in stavbe, v katerih so nameščeni brez temeljite prenove ne moremo šteti za primerne. Tu gre v prvi vrsti za Zgodovinski arhiv Ptuj, Zgodovinski arhiv Ljubljana v njegovih enotah v Škofji Loki in Novem mestu, potem za Pokrajinski arhiv Maribor (tako centrale kot enote na Ravnah) ter ne nazadnje za vsaj del prostorov Arhiva Republike Slovenije. Vsem prej naštetim primerom je skupno to, da so to depoji, ki so nameščeni v nekaj sto let starih stavbah, ki seveda ne ustrezajo in brez temeljite prenove ne morejo ustrezati predpisom. Seveda bi bilo tudi v teh primerih teoretično mogoče izdati odločbe o ukinitvi depojev oziroma selitvi gradiva v ustrezne prostore. Ni pa verjetno, da bi bile te odločbe tudi izvršljive (posebej je to malo verjetno, če bi bile izdane hkrati), ker so to dokaj »tektonski« premiki, katerih roka ni moč določiti brez izdelanih ter potrjenih projektnih načrtov in zagotovljenih državnih sredstev.

Upamo lahko, da bo obravnava prostorske problematike v prihodnje celovitejša in bolj načrtovana, o čemer bo govor še v nadaljevanju.²

---

² Povzeto po: Poročilu o ugotovitvah inšpekcijskih ogledov slovenskih regionalnih arhivov in Arhiva Republike Slovenije ter izdanih odločbah oz. naloženih ukrepih, Dragan Matič, april 2001.

II NEZMOŽNOST IZVAJANJA POSAMEZNIH PREDPISANIH STANDARDOV, KI JIH DOLOČA PRAVILNIK O MATERIALNEM VARSTVU ARHIVSKEGA IN DOKUMENTARNEGA GRADIVA, GLEDE NA NESKLADJE MED IDEALNIMI RAZMERAMI, KI SO V STANDARDIH PREDVIDENE, IN REALNOSTJO SKLADIŠČ SLOVENSКИH JAVNIH ARHIVOV

Poleg opisanih težav, o katerih smo govorili v prvem poglavju, so se ob inšpekcijskih ogledih pokazale še pomanjkljivosti, oziroma organizacijske, pravne in tehnične nedorečenosti. Nekatere od njih bomo poskušali na kratko osvetliti.

1. TEŽAVE PRI UGOTAVLJANJU MIKROKLIMATSKIH RAZMER IN NEJASNOST PREDPISOV, KI NE DOLOČAJO NATANČNEJE NAČINOV IZBOLJŠANJA MIKROKLIME V ARHIVSKIH DEPOJIH

Ob predpostavki, da vsi arhivi v vseh svojih arhivskih depojih merijo temperaturo in vlago, je vendar vprašljiv nadzor nad položajem. Merilci vlage že po razmeroma kratkem času postanejo netočni in bi jih bilo treba vsaj vsakih šest mesecev umerjati. Tako se je nekajkrat zgodilo, da sta dva vlagomera, ki sta bila med seboj oddaljena 50 cm, kazala povsem druge vrednosti. Vprašanje se zastavlja, kdo bi umerjal relativno veliko število merilcev, oziroma kdo bi financiral nakup umeritvenih naprav. Najboljše bi bilo, ko bi se tovrstna dejavnost za arhive odvijala na enem mestu, tako da bi vlagomeri enega arhiva ciklično, v približno enakem časovnem obdobju, prihajali na vrsto za umerjanje. Postavlja se seveda vprašanje, kdo bi tovrstno dejavnost organiziral ali urejal.

Ne glede na ta tehnični problem je treba opozoriti na nedorečenost Pravilnika o materialnem varstvu arhivskega in dokumentarnega gradiva. Pravilnik v 16. členu predvideva, da se za zagotavljanje varstva gradiva smiselno uporabljajo tudi ustrezni ISO-standardi oziroma britanski standard BS 5454 ter ustrezni francoski standardi.³ Določbe britanskega standarda predvidevajo hrambo v optimalnih razmerah, depoji so v ustreznih stavbah in so opremljeni z vso potrebno infrastrukturo. Te predvidene okoliščine pa so zelo daleč od slovenske arhivske realnosti. Pravilnik tako nikjer ne predpisuje, kako naj arhivisti skušajo izboljšati razmere, ko je arhivsko gradivo npr. shranjeno v starih neprimernih stavbah, ki so ogrevane le pozimi in niso opremljene s prezračevalnimi napravami. Neustrezne okoliščine verjetno narekujejo povsem posebne prijeme. Stroka bi se morala nedvoumno opredeliti do več vprašanj. Eno od teh je npr., ali naj se gradivo hrani v neogrevanih prostorih, v katerih so mikroklimatske razmere neprimerne, vendar se spreminjajo postopoma, tako da ni šokov ob inverzijah, ali pa je nemara manjše zlo, da se prostori ogrevajo, ob koncu ogrevalne sezone pa da močno narašča vlaga.

Prav tako bi bilo dobro predpisati obrazec za merjenje temperature in vlage, ki bi (za skladišča brez samodejnega prezračevalnega sistema) moral po posameznih rubrikah obsegati tudi podatke o zunanji temperaturi, vlagi in vremenskih razmerah. Pri teh opisih dejanskih okoliščin bi zapisovali ukrepe, ki so jih izvedli (prezračevanje skladišč, namestitve vlažilnikov na radiatorje, delna izklopitev ogrevanja ipd.).

Če na kratko povzamemo: zelo koristno bi bilo, ko bi bili v članku ali morda priročniku (ki bi ga za tem v Pravilniku o materialnem varstvu arhivskega in

---

³ Prevod britanskega standarda BS 5454:1989 v: Karmela M. Malinger - Priporočila za shranjevanje in razstavljanje arhivskega gradiva, diplomska naloga, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo.

dokumentarnega gradiva navedli kot obvezni vir) navedeni značilni primeri, kako vplivati na mikroklimo skladišč, ki so današnja realnost slovenske arhivistike.⁴

2. TEŽAVE PRI RESTAVRIRANJU ARHIVSKEGA GRADIVA

Na nekaterih inšpekcijskih ogledih so se arhivisti pritoževali, kako je restavratorsko-konservatorski oddelek v arhivu Republike Slovenije neke vrste slepo grlo. Posebej problematično naj bi bilo restavriranje gradiva vezanega v obliki knjig (urbarji, zemljiške knjige, kodeksi ipd.). V prej omenjenem restavratorskem oddelku naj bi bile posebej pereče kadrovske težave v zvezi z usposobljenimi knjigovezi. Tako po teh navedbah večkrat odklanjajo sprejetje gradiva, ki ga je treba restavrirati, ali pa je rok, v katerem pride na vrsto za obdelavo, nesorazmerno dolg. Treba bi bilo razmisliti o tem, ali bi bilo - kadar ni mogoče zaposliti dovolj ljudi, ki bi zastoje odpravili - smotrno posameznemu podjetju, ki se ukvarja s knjigoveštvom, podeliti koncesijo za opravljanje enostavnejših restavratorskih posegov. Seveda bi moral tak izvajalec izpolnjevati potrebne pogoje, razpolagati s primerno opremo in imeti šolane kadre.

Kakor koli, določanje rokov za izvrševanje odločb v tistih točkah, ki nalagajo pospeševanje restavratorsko posegov na arhivskem gradivu, je zaradi opisanih pomanjkljivosti oteženo, saj ni jasno, kaj je v dejanskih razmerah razumni rok.

3. LESENE ARHIVSKE POLICE

Omeniti bi bilo treba tudi stališča posameznih vodilnih oseb slovenskih arhivov glede lesenih arhivskih polic. Pojavljajo se mnenja, da so lesene arhivske police sprejemljive, saj so cenejše, v drugih primerih izdelane po meri in vpete v ostenje depoja, tako da jih bi bilo težko zamenjati ipd. Poudariti je treba, da IRSKD izvaja svojo dejavnost na podlagi zakonodaje in predpisov ter da od tega ne namerava odstopati. Povsem legitimno in mogoče je, da je arhivska stroka ugotovila, da so lesene arhivske police sprejemljive, vendar je to treba sprejeti po uradni poti kot dopolnitev Pravilnika o materialnem varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva.

---

⁴ Navedeni bi lahko bili čisto konkretni primeri; npr.

Tip A opis:

- skladišče je v nekaj sto let stari stavbi,
- hidro- oziroma termoizolacija da/ne,
- mere prostora, višina stropov, prostornina prostora,
- nihanje temperature in vlage (po mesecih) od X do Y,
- skladišče je ogrevano/samo med kurilno sezono/je možnost za ogrevanje v vseh mesecih/neogrevano

ukrepi:

- 1. prezračuje se, ko sta notranja temperatura in vlaga od X do Y, zunanja temperatura in vlaga pa od X do Y; prezračuje se glede na prostornino X, minut Y,
- 2. ko temperatura naraste do X ° C in vlažnost pade pod Y %, se izključijo radiatorji, oziroma namestijo vlažilci na radiatorje oziroma izvede kak drug ukrep.

Tip B opis: skladišče je nekdanja industrijska hala (dalje po konkretnih tehnično-arhitekturnih danostih) **ukrepi:** opisani na enak način kot zgoraj.

Seveda je treba poudariti, da je to razmišljanje nestrokovnjaka in bi veljalo ob določitvi vrste skladišča verjetno vključiti še druge ustrezne parametre ali možne ukrepe. Zgornji zgled naj bi bil skica predloga o tem, v kateri smeri bi bilo treba razmišljati.

Pravilnik namreč v 1. točki tretjega odstavka IV. člena določa, da morajo imeti arhivska skladišča kovinsko opremo. Dokler spremembe te določbe ni, velja, da so lesene police nedopustne in je treba vse odločbe, ki se nanašajo na njihovo zamenjavo s kovinskimi policami, izvršiti. V skrajnem primeru se lahko v sedanjih razmerah lesene police dopuščajo v skladiščih, ki bodo v kratkem času ukinjena.

III. ORGANIZIRANOST ARHIVSKE JAVNE SLUŽBE, POSEBNO GLEDE IZVAJANJA VARSTVA ARHIVSKEGA GRADIVA PRI USTVARJALCIH

Vtis je, da se večina težav slovenskih arhivov (kadrovske, prostorske, finančne, organizacijske ipd.) v določenih točkah skoraj vedno prepleta. Tudi zato bi bilo verjetno dobro, ko bi jih reševali celovitejše in bolj usklajeno, kot pa to danes poteka. V ta namen bi bilo nemara dobro, ko bi se vsi arhivi kot javna služba tudi organizacijsko poenotili. V nekem upravnem telesu (morda umeščenen v okvir Arhiva Slovenije, ali v morebitni arhivski direkciji pri Ministrstvu za kulturo) bi lahko poleg reševanja sprotnih težav (nekatero od teh smo našli v prejšnjem poglavju) na podlagi preučitve posebnega položaja posameznih arhivov sestavili nacionalni program varstva arhivskega gradiva. Ta program bi tako med drugim moral določiti sistem dela z ustvarjalci arhivskega gradiva ter predvideti obseg in dinamiko prevzemanja arhivskega gradiva v naslednjih obdobjih. Na ta način bi dobili tudi jasno sliko o prostorskih, kadrovskih in finančnih potrebah za izvajanje tega programa. S tem, ko bi bila sredstva za izvajanje nacionalnega programa varstva arhivskega gradiva zagotovljena v državnem proračunu, bi bilo tudi izvajanje dejavnosti, povezanih z varstvom arhivskega gradiva lažje in manj negotovo, kot je bilo to do zdaj. Na drugi strani bi bili arhivi razbremenjeni teže reševanja cele vrste težav in bi se lahko bolj osredotočili na strokovno delo. Opisana ideja seveda ni nova, niti posebno izvirna, zdi pa se, da je še vedno aktualna. Videti je, da bi morali slovenski javni arhivi sami dati pobudo za celovito reorganizacijo arhivske javne službe. Tudi če ta pobuda morda ne bi bila takoj sprejeta, je gotovo, da bi po nekem času ob primerni vztrajnosti vendarle morala naleteti na pozitiven odziv. Zgolj lojalno čakanje na rešitve, ki jih bo prinesla reforma javne uprave, se ne zdi perspektivno, niti ni verjetno, da bi bili interesi slovenskih arhivov pri načrtovanju teh reform brez njihove lastne pobude upoštevani.

Vsekakor se je težko znebiti vtisa, da je celotna arhivska dejavnost v naši državi še vedno precej nepregledna. Posamezne težave se rešujejo delno, ad hoc, dialog pa skoraj vedno poteka med posameznim direktorjem arhiva in Ministrstvom za kulturo ob občasnih vključitvah Arhiva Slovenije. Usklajevanje med arhivi v zadnjem času je vsekakor hvalevredno, a je le neformalno. Neformalni so sestanki direktorjev regionalnih arhivov, sklepi teh sestankov so neformalni in nezavezujoči, neformalna je tudi skupina za izvedbo 14. člena Zakona o arhivskem gradivu in arhivih. Vprašanje je, ali je kampanjsko reševanje (ko se enkrat ali dvakrat na mesec sestane skupina ljudi) edini način pri tako obsežnih, doktrinarnih vprašanjih. Zdi se, da bi do dobrih rešitev, ki naj bi začrtale »dolgoročnejšo politiko« na področju arhivistike, lažje prišla stalna skupina, ki bi se ukvarjala ves čas in izključno s takimi in podobnimi zadevami.

Tako se med drugim zdi, da poteka ena od najosnovnejših dejavnosti, ki jo imajo arhivi - tj. stiki z ustvarjalci, nadzor nad hrambo in odbiranjem pri ustvarjalcu ter prevzemanje arhivskega gradiva od ustvarjalcev - po neki logiki inercije. V praksi se najpogosteje gradivo prevzema intervencijsko, ob prenehanju delovanja ustvarjalca. Do tega je v preteklem času prihajalo zaradi plazu stečajev gospodarskih

podjetij in sprememb družbenega sistema ter zaradi zelo skromnih skladiščnih zmogljivosti arhivov. Kljub temu bi bilo treba v prihodnje skušati končati z logiko obdobja prehoda in začeti razmišljati o bolj organiziranem, premišljenem in celovitem pristopu. Ena bistvenih točk nacionalnega programa varstva arhivskega programa bi verjetno moral biti seznam prednosti prevzemanja arhivskega gradiva (spet seveda upoštevajoč posebnosti po regijah). Po skrbnem premisleku bi bilo treba določiti seznam ustvarjalcev arhivskega gradiva, ki ne bi smel biti preobširen. Pri tem bi bilo treba upoštevati dejanske možnosti arhivov, njihove kadrovske in skladiščne kapacitete, kakršne naj bi jih imeli v prihajajočih letih. Verjetno bi bilo smiselno uskladiti oziroma po posameznih arhivih določiti poudarke prevzemanja posameznih kategorij arhivskega gradiva ter pri kasnejši razglasitvi ustvarjalcev arhivskega gradiva najti razumno mero. Tako se npr. zdi vprašljivo, ali bi lahko Zgodovinski arhiv Ljubljana (omenjamo ga le zato, ker je edini do pisanja tega besedila inšpektoratu poslal seznam ustvarjalcev, za katere meni, da bi lahko bil glede na njihovo ozemeljsko pripadnost pristojen) kakovostno pokrival 2734 (z besedo: dva tisoč sedemsto štiriintrideset) ustvarjalcev arhivskega gradiva, tj. da bi bile na podlagi njegovega predloga vsem tem ustvarjalcem izročene odločbe o razglasitvi, da bi bil preučen njihov sistem pisarniškega poslovanja, bilo pregledano njihovo gradivo, jim bila izdana navodila za odbiranje in hranjenje ter da bi v sprejemljivem časovnem obsegu tudi prevzeli in shranili njihovo arhivsko gradivo. Verjetno bi bilo boljše, ko bi arhivi ob manjšem številu ustvarjalcev pospešili stike z njimi ter tako dvignili kakovost opravljanja tega dela arhivske javne službe. Vsekakor pa je jasno, da seznam ustvarjalcev arhivskega gradiva ne more biti dokument, ki je sestavljen enkrat v desetih letih. To bi moral biti seznam, ki se stalno dopolnjuje in popravlja, saj je razumljivo, da posamezne pravne osebe prenehajo z delovanjem, pojavljajo pa se nove.

Vprašanje je seveda ali naj inšpektor za kulturno dediščino sploh razpravlja o vsem navedenem. Lahko bi se vse skupaj razumelo tudi kot poskus vmešavanja predstavnika državne uprave v stroko. Vendarle pa je treba poudariti, da zgornje vrstice niso napisane zato, da bi kogar koli poučevali. To je preprosto avtorjev vtis, neuradno stališče, »pogled od zunaj«, ki ni nujno pravi, lahko pa se bo komu zdel zanimiv. Nobena skrivnost ni, da si IRSKD prizadeva, da so zadeve čim preglednejše - sistem delovanja javnih služb za varstvo kulturne dediščine pregleden, stališča stroke pa jasna in nedvoumna. Verjamemo, da bo veliko lažje doreči vsa nerešena vprašanja, če se bodo slovenski arhivi zedinili o tem, kaj je njihov skupni interes, se organizacijsko in tudi formalno povezali ter na ta način z dajanjem enotnih in formalnih pobud sistem celovitega varstva arhivskega gradiva dvignili na še višjo raven.

SUMMARY

PROBLEMS REGARDING PROTECTION OF ARCHIVES FROM THE POINT OF VIEW OF INSPECTION SERVICE

In the first chapter the author presents the condition of the protection of records in the Slovenian public archives. He discusses the success achieved by the Slovenian public archives in the protection of records during the past year and a half and draws attention to the cases that cannot be solved effectively by a single government decision and therefore require public institutions and the financing agency to apply more suitable methods.

The second chapter deals with some technical and legislative/legal problems that occur at the time of an inspection of an archive repository. These difficulties are caused by individual stipulations expressed in standards that cannot be applied because these stipulations conflict with existing unfavourable conditions in archive repositories.

In the third chapter the author hints at the lack of interlinking between public archive services which only work together for solving the most crucial problems occasionally and informally so that the problems usually are handled by individual directors of archives and the Ministry of Culture in an *ad hoc* manner without a comprehensive and long-term planning. The author expresses his hopes that the Slovenian public archives will be coordinated formally as well, that they will define their common interests and achieve an improved level of protection of archival materials by a united initiative addressed to the competent authorities.